

Társulati ügyek.

A kir. magyar természettudományi társulat

Alapszabályai,

melyek az 1869-ik évi január hó 20-án tartott rendes közgyűlésen részletes tárgyalás alá vétetvén, általánosan elfogadtattak.

1. §. *Czím.*

A társulatnak, mely 1841-ben alakult, czíme: „Kir. magyar természettudományi társulat.“

2. §. *Czél.*

Czélja: mivelni a természettudományokat általában, s különösen hazánkat e szempontból vizsgálni, és a természettudományi ismereteket terjeszteni.

3. §. *Eszközök.*

A társulat e végből:

a) Észleletek s tanulmányok közlése végett gyűléseket tart, s a hozzá intézett természettudományi kérdésekre felvilágosítást ad.

b) A gyűlések eredményéről hírlapok útján röviden, az általa kiadandó munkákban bővebben tudósítja a közönséget.

c) Saját könyvtárt tart.

d) Fontosabb tárgyak kidolgozására jutalmat tűz ki.

e) Más hasonló czélú társulatokkal magát érintkezésbe teszi.

4. §. *Tagok.*

Tagjai csak feddhetlen jellemű férfiak lehetnek.

A tagok a) tiszteletiek, b) pártolók, c) rendesek, d) levelezők.

a) Tiszteletli tagokul oly bel- és külföldi férfiak választatnak, kik a társulat-

nak különös díszére szolgálhatnak.

Választásuk felsőbb jóváhagyás elé terjesztendő.

b) Pártoló tagnak az nevezetik, ki a társulat pénzalapját legalább 200 forinttal növeli.

c) Rendes tag minden magyarhoni állampolgár lehet, ki a természettudományok iránt érdeklél viseltetik.

d) Levelező tagokká Magyarországon kívül lakó oly tudósok választatnak, kik a társulat szellemi érdekeit előmozdították. Választásuk felsőbb jóváhagyás elé terjesztendő.

5. §. *Tagok választása.*

Ki rendes taggá kíván megválasztatni, ebbéli szándokát a társulat egyik választmányi tagjának bármely időben kijelenti. Az így ajánlottakról a tisztikar a választmányi gyűlés elé véleményes jelentést terjeszt, hol a tag szavazattöbbség által választatik meg. Tiszteletli, pártoló és levelező tagjelöltek a társulat bármely tagja által a választmány egyik tagjánál bármikor bejelenthetők; megválasztatásuk azonban csak közgyűlésen és pedig a választmány véleményes jelentése alapján történhetik meg.

6. §. *Tagok jogai.*

A tagok a társulattól minőségükhöz képest oklevelet nyernek, melynek alapján

magukat a kir. magyar természettudományi társulat tagjának nevezhetik. Joguk van a gyűlésekben résztvenni, új tagokat ajánlani s a választásoknál szavazni. A helybeli tagok használhatják a társulat könyvtárát, a fizető, úgy szintén a tiszteleti tagok a társulat által kinyomatott munkákból egy példányt kapnak. Joga van végre minden tagnak a szakgyűlésekbe vendégeket bevezetni.

7. §. *Tagok kötelességei.*

A rendes tag, ha helybeli, a társulat pénztárába évenként 5 frtot, ha vidéki, 3 forintot fizet. Az évi tagdíjnak megfelelő tőkét is le lehet tenni (100 frt. a pest-budaiakra, 60 frt. a vidékiekre nézve, melynek csak kamatait költheti el a társulat, örökítő tagság.) Ezenkívül az oklevélért minden rendes tag egyszer mindenkorra 2 forintot fizet.

8. §.

A tagsági díj minden év első negyedében fizetendő vagy egyenesen a pénztárnoknál, vagy a társulat szolgálja által, kinek a helybeli tagok díjainak nyugtái át lesznek e végre adva.

9. §.

A ki a társulatnak tovább bármely okból tagja maradni nem akar, az ebbéli szándokát az elnöknek eleve bejelenteni, valamint oklevélét visszaküldeni tartozik. — Az illetén kilépő tagok nevei a közlöny borítékán fognak közzététetni.

10. §.

Ha valamely ki nem lépett tag évi díját az első negyedben be nem fizette volna, akkor a társulat az illető összeget postai utóvétele útján fogja megszerezni, hol természetesen a postai költséget a hátralékos tag tartozik fizetni.

A utóvételes levél el nem fogadása esetében az illető a tagok sorából kilépettnek fog tekintetni.

11. §. *Tisztikar.*

A társulat felkér életfogytaig egy pártfogót, azonkívül minden harmadik

évben választ egy elnököt, két alelnököt, egy titkárt, két másodtitkárt, egy könyvtárnokot, egy pénztárnokot és évenként 24 választmányi tagot, tekintettel a természettudomány egyes ágaira. Ezek összesen képezik a választmányt, mely az ügyeket a különféle gyűléseken vezeti.

12. §. *Gyűlések.*

Minden rendű gyűlés egyedül sz. kir. Pest városában, mint az egylet székhelyén tartható.

A gyűlések háromfélék: a) választmányi, b) szak- és c) közgyűlések.

a) Választmányi gyűlést a társulat havonként egyszer, de ha szükség kívánja többször is tart. Tárnya a társulat belső ügyei. Hogy a határozat érvényes legyen az elnökön kívül legalább 6 választmányi tagnak kell jelen lenni. s minthogy az egész társulatot kötelező határozatok egyedül a közgyűlés által hozhatnak, a választmány, mint közvetlenül igazgató és foganatosító testület saját hatáskörében határozhat ugyan. de minden intézkedéseért a közgyűlésnek felelős. — Végre a választmánynak jogában, sőt kötelességében áll időnként a pénztárt bizottságilag megvizsgáltatni.

b) A szakgyűlések tisztán tudományos összejövetelei a társulatnak. Tartásuk közgyűlésileg határoztatik meg.

c) A közgyűlésen a társulat szellemi működéséről, gyarapodásáról és pénzállapotáról tesznek az illető ügyvezetők jelentést. Tisztviselők, tiszteleti, pártoló és levelező tagok választása csak közgyűlésen történhetik. — Az évközben választott rendes tagok a közgyűlésen bejelentendők; a megválasztásra ajánlatba hozott, de a választmány által meg nem választott tagjelöltek netáni felfolyamodását a közgyűlés intézi el. — Közgyűlést a társulat évenként egyszer, az év elején tart, melyre a tagok hirlapi hirdetések által hivatnak meg, a helybeliek azonfelül meghívó jegyek által is. A közgyűlés egybehívása a hivatalos lapok újdonsági rovatában is közzé teendő. Részt venni, vala-

mint a társulati szabályokra vonatkozó javaslatokkal fellépni minden tagnak joga van. A közgyűlés érvényes határozatára általános szótöbbség és legalább 11 tag jelenléte kívántatik meg.

Ha sürgős és fontos ügyek elintézése rendkívüli közgyűlés tartását kívánja, azt az elnökség vagy a választmány mindenkor összehívhatja, úgyszinte 20 társulati tagtól aláírt, indokolt kérvény nyomán az elnökség által mindenkor összehívandó.

A közgyűlés tartásának ideje az illető politikai hatóságnál, mely az egylet felett a kormány felügyeleti jogát általában, a közgyűlésen pedig egy kiküldendő hatósági biztos által gyakorolja — jó eleve bejelentendő.

13. §. Elnökség.

Az elnök képviseli a társulatot hatóságok, vagy valami harmadik személy irányában, a gyűléseken elnököl, összehívja a választmányi gyűlést, tarthat rendkívüli közgyűlést, a rendes közgyűlésen jelentést ad a társulat működéséről általában, a szavazatok egyenlő számánál az övé dönt, öröködi továbbá, hogy a választmány határozatai foganatba menjenek, a választmány által jóváhagyott fizetéseket utalvánnyozza.

14. §.

Az alelnökök helyettesei az elnöknek mindenben.

15. §. Választmányi tagok.

A választmányi tagok az elnök által hozzájuk intézett munkákat megbírálják, kérdéseket megvitatnak, s az eredményről az elnököt tudósítják. Szakgyűléseken az elnököt kor szerint helyettesíthetik.

16. §. Titkárság.

Az első titkár viszi a levelezést s a jegyzőkönyvet, gondoskodik a szakgyűlések tudományos tárgyairól, szerkeszti a kiadandó munkákat, a gyűlések tartásáról tudósítja a közönséget általában, s a helybeli rendes tagokat különösen; az előfordult tárgyakat hirlapok útján kivonatban közzé teszi; a tagok mindenkori lét-

számát a pénztárnokkal együtt nyilvánosságban tartja.

17. §.

A másod titkárok kíségetői az elsőnek, s ha kell helyettesei.

18. §. Könyvtárnok.

A könyvtárnok fölügyáz a könyvekre s folyóiratokra, azokat térítvény mellett bizonyos időre kiadja, s annak eltelte után visszakéri, mindezekről kimutatást, valamint leltárt készít s a közgyűléseken jelentést tesz. Az év végén a választmány a könyvtár állapotát s kezelését külön bizottmány által vizsgálattja meg.

19. §. Pénztárnok.

A pénztárnok kezeli a társulat pénztét s ezzel rokon iratait; beszedi az oklevél s tagsági díjakat, pontos jegyzéket visz a bevétel s kiadásról, s jelentést tesz a választmányi és közgyűléseken. Számadásait a választmány félévenként átvizsgálattja és arról a közgyűlést értesíti. Minden pénztári kiadás csak utalványozott nyugta mellett történhetik, a mely az elnök aláírásával és a titkár ellenjegyzésével látandó el.

20. §. Ügyvivők választása.

A társulat tisztviselői, az elnökök, titkárok, a könyvtárnok, pénztárnok a tisztújító közgyűlésen három évre általános szótöbbséggel és titkos szavazattal oly módon választatnak, hogyha az első szavazásnál általános szótöbbsége egyiknek sem volna, a második választás csak a legtöbb szavazatot nyert két egyén közt történjék. Hasonló módon történik évenként a 24 választmányi tag megválasztása.

A választmány a társulat tisztségei mindegyikére tájékozás végett három-három, a választmányi tagságokra pedig összesen 36 tagot ajánl a közgyűlésnek, melynek azonban jogában áll, akár az ajánlottak közül, akár másokat tetszése szerint választani.

A elnökök választása a m. kir. miniszterium jóváhagyásától föltételezendő.

Hivatalát, a titkár kivételével, valamennyi tisztviselő tiszteletből viseli.

21. §. Vagyon.

A társulat jövedelmét képezik a rendes tagok által évenként — s az okleveleért egyszer mindenkorra fizetendő díj, vagy a tagdíj helyett letett tőke, melynek csak kamatja adatik ki, továbbá a pártolói s másnemű alapítványok, s végre a kiadott munkákból bejövő összeg. A tagdíjakra nézve a társulat éve januártól kezdődik. A társulat alaptőkéje gyümölcsötetés végett takarékpénztárilag vagy más hasonló biztosságú és nyilvános pénzügyintézetnél kezelendő.

22. §. Peres ügyek.

A társulat viszonyaiból eredő peres ügyeket a választmány intézi el, melynek határozata ellen azonban a közgyűléshez lehetséges a fellebbezés.

23. §. A társulat felbomlása.

Ha a társulatnak közbejött akadályoknál fogva meg kellene szünnie, vagy lényegesen átváltoznia, vagyona feletti rendelkezés végett egy évnegyeddal előbb kihirdetett közgyűlésén a jelenlevők határozzák el két harmaduk megegyezésével, hogy a társulat pénze és könyvtára, melyik hasonemű hazai célú intézetre fordíttassék, mely határozat azonban ki-

vitel előtt felsőbb jóváhagyás alá terjesztendő.

24. §.

A társulatnak más egyletbei testületi belépése meg nem engedtetik.

25. §. Pecsét

A kir. magyar természettudományi társulat pecsétje ábrázol egy kibontakozott mumiát, mely egyik kezében a földet, másikkban a holdat tartja, előtte egy sphinx, alatta Magyarország czimere. A körülírás: Királyi magyar természettudományi társulat. 1841.

§. 26.

A társulatnak az alapszabályokhoz képest eszközzendő tevékenységére való felügyelet gyakorlása tekintetéből országos fejedelmi biztos fog kineveztetni, kinek jogában állandó a társulat működéséről bármikor tudomást szerezni, a társulat mindennemű gyűléseiben megjelenni, s annak netán alapszabály-ellenes vagy a közérdekbe ütköző határozatait felsőbb eldöntés leérkezéig megszüntetni.

Kelt Pesten a k. m. természettudományi társulat 1869-ki január 20-án tartott rendes közgyűléséből.

Sztoczek J.,

elnök.

Szily K.,

titkár.

Ezen alapszabályok helybenhagyás s a megerősítési zaradékkal való ellátás végett a nagyméltóságú m. k. belügyminiszteriumhoz fölterjesztendők.

Hibák az előbbi füzetben :

98-ik old. alulról 2-ik sor 4500 helyett : 4—500.

101-ik " " 9-ik " Anakreon helyett ; Pindar.

108-ik " felülről 10-ik " Artes helyett : Értésítő.

138-ik " alulról 5-ik " 2·13 helyett : 1·13.

A kir. m. természettudományi-társulat

1868-ban a következő vegytani

Pályakérdéseket

tűzte ki :

I.

Határozottassék meg a jelesebb hazai szappanfajoknak víztartalma, égvény-(alkáli) tartalma, zsírsavtartalma ; ezenkívül állapíttassék meg az azokban esetleg előforduló tisztátlanságok minősége és mennyisége.

A jutalom a Bugát féle alapítványból 100 forint. — *Beküldési határidő 1869 évi April 30-ika.*

II.

Határozottassék meg néhány jelesebb magyarországi dohányfajnak nedveség-, nikotin- és hamutartalma, összehasonlítva egyéb dohányok elemzésének eredményeivel.

A jutalom a Schuster féle alapítványból 260 forint. — *Beküldési határidő 1869 évi April 30-ika.*

~~~~~  
A pályázat föltételei a következők :

1.) Az I kérdésre csupán társulati tagok pályázhatnak.

2.) A jutalmazott pályamű, ha kisebb, a társulat közlönyében is megjelenhetik s ez esetben a pályadíjon kívül még közlönyi tiszteletdíjjal is jutalmaztatik ; ha pedig nagyobb, a pályázó tulajdona marad, s mint a k. m. természettudományi társulat által koszorúzott munkát külön maga is kiadhatja.

Az idegen kézzel írt, jelmonddal jegyzett pályamű a szerző nevét rejtő lepecsételt levél kíséretében *legkésőbb 1869-ki April 30-ikáig* a társulat titkári hivatalához küldendő be.

**A választmány meghagyásából közli**

**Szily Kálmán,**

titkár.

~~~~~

1868-ra a tagdíjat lefizették :

(1869. febr. 1 — febr. 28.)

Dezső Mihály, Duma György, Grf. Festetics Andor, Grósz Fülöp, Herrmann Adolf, Hofmann Zachariás; Koczianovich József, Laudon

Sándor, Mendlik Ferencz, Pintér Elek, Szmogyi Rudolf, Szabó Mihály, Werner Mátyás.

Összesen 731-en.

1869-re a tagdíjat lefizették :

(1869 február 1 — február 28.)

Ábel Károly, Ágoston Károly, Almer Imre, Antolik Károly, Arnstein Henrik, Aujeszky Lipót, Bagossy Lajos, Bakody Tivadar, Balázs Antal, Barkassy Imre, Benka Gyula, Berecz Antal (Pest), Bernádi Dániel, Bielek Miksa, Biró Mór, Bókay János, Breuer Pál, Budavári József, Burghardt Ferencz, Chmelányi József, Conlegner Károly, Czako Kálmán, Danitz Béla, Dapsy László, Dékány Rafael, Detsinyi Lipót, Dravetzky Béla, Eggressy Rezső, Erdey Benedek, Eulenburg Sándor, Grf. Festetics Andor, Flatt Ágoston, Formágyi Ferencz, Fritsch Vilmos, Fromhold Károly, Frumm István, Gallasz Ignác, Gerometa Mihály, Gulácsy Béla, Guln György, Hampel Antal, Hankóczy Ambró, Hieronymi Károly, Hofmann Zachariás, Hunfalvy János, Jankovszky Demeter, Kempelen Radó, Kherndl Antal, Koczianovich József, Koller Gyula, Kondor Gusztáv, Kovács Béda, Kovács Béla,

Kőszeghy Winkler József, Kürthy Kálmán, Leutner Károly, Lutter Nándor, Madarász Ede, Magyar Gábor, Martinovics Gyula, Massa Károly, Matusik János, Mezey Mór, Michnay Károly, Mürrmann Ágost, Müller József, Oswald Lajos, Papp Márton, Parády Kálmán, Pintér Elek, Radlinszky István, Rejtényi Pál, Rombay Zsigmond, Id. Rósa Lajos, Ifj. Rósa Lajos, Saarossy László, Say Móricz, Schenzl Guido, Schwarzmayer János, Schwimmer Ernő, Stancel Károly, Szabóky Adolf, Szamossy János, Sztoczek József, Tatay Adolf, Tóth Antal, Török Aurél, Trempacher Mátyás, Turner István, Ungvári György, Való József, Való Mihály, Várady Adalbert, Vas Pál, Vész János Ármin, Volly István, Walandt Henrik, Zsigmondy Vilmos.

Összesen : 212-en.

Kérelem.

A k. m. természettudományi társulat azon tagjai, kik tagdíjokat ez évre még nem fizették be, tisztelettel fölkérnek, miszerint az ezen évre eső 3 forintot, az előbbi évekből netán még hátralevő díjakkal együtt, Jármay Gusztáv társulati pénztárnok úrhoz (Pest, papnövelde-útcza 1-ső szám) beküldeni sziveskedjenek. — Ezenkívül az oklevélért minden rendes tag egyszer mindenkorra 2 forintot fizet.

Mondani valók.

— A f. évi január 20-ki közgyűlésen választott rendes tagok oklevelei marczius 13-án a póstára adattak.

— S. J. úrnak Szántován, P. H. D. úrnak Ungvártt, H. J. úrnak Szabolcsan (u. p. Pécs). Előfizetés csak egész évre fogadtatik el 5 forintjával. A beküldött összeget kérjük mielőbb kiegészíteni, különben kénytelenek leszünk a füzetek küldését a 4-dik számmal beszüntetni.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.